

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет романської філології і перекладу
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу**

*Допущено до захисту
“___” _____ року*

Завідувач кафедри

_____ Наталія ФІЛОНЕНКО

КУРСОВА РОБОТА

з філології на тему:

**НЕОЛОГІЗМИ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ: СТАТУС ТА
ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ**

Студентки групи МЛіт 09-20
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.052 Романські мови і літератури
(переклад включно), перша – італійська
Освітня програма Італійська мова і література,
друга іноземна мова, переклад
Димарчук Марії Сергіївни

Науковий керівник:
доктор філологічних наук,
доц. Філоненко Наталія Георгіївна

Чотирибальна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Члени комісії:

_____
(підпис)   _____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)   _____
(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)   _____
(прізвище та ініціали)

Київ 2023

АНОТАЦІЯ

Курсову роботу присвячено вивченню сучасних неологізмів, які присутні в італійській мові.

Представлено загальну характеристику історії розвитку терміну “неологізм” та основних його дослідників від XVIII ст. до сьогодення. Подано в хронологічному порядку опис досліджень в цій галузі іноземних вчених. Продемонстровано якого поширення набувають неологізми у мові, що приймає.

Розглянуто, схарактеризовано явище неологізації, наведено основні поняття та уточнено проблему не існуванню єдино-сформованого трактування терміну. Представлено загальну характеристику та класифікацію за різними вченими-лінгвістами. Проаналізовано причини виникнення нових слів та ставлення суспільства до явища.

Досліджено проблеми через які вивчення даного явища є важким: адекватне й повне трактування терміну, правильна класифікація, виокремлення поняття від інших лексичних утворень, мінливість у часі.

У роботі наведені джерела надходження неологізмів до італійської мови, їх роль та статус у сучасній Італії. Вони можуть виникати будь-коли та будь-як за потреби називання поняття чи концепції або ж їх оновлення та пристосування до сучасного розвитку у всіх сферах життя.

Дослідження неологізмів сучасної італійської мови базується на широкому спектрі теоретичних підходів та джерел збору інформації. Воно має важливе значення для розуміння та адаптації мови до змін у суспільстві.

Ключові слова: неологізм, нова лексема, новизна, неназване поняття, інновація.

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	7
1.1 <i>Неологізми італійської мови як об'єкт лінгвістичної розвідки</i>	7
1.2 <i>Класифікації неологізмів італійської мови</i>	11
Висновки до Розділу 1	14
РОЗДІЛ 2	
ЛІНГВІСТИЧНИЙ СТАТУС НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	16
2.1 <i>Шляхи поповнення лексичного складу італійської мови неологізмами</i>	16
2.2 <i>Вживання і лексикалізація неологізмів у сучасній італійській мові</i>	19
Висновки до Розділу 2	24
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ	28
ДОДАТКИ	30

ВСТУП

Невід'ємною умовою для існування мови є безперервний її розвиток, який пов'язаний з прогресом науки та техніки, змінами у політичному та суспільному житті. Явище надходження нових лексичних одиниць тим більше пов'язане з комунікацією націй між собою. Результатом збагачення такого процесу є поява нових слів.

Слова можуть бути створені за допомогою різних механізмів творення слів. У сучасному світі, швидкий темп розвитку технологій та зміна соціально-економічних умов призводять до зростання кількості неологізмів у мовах. Вивчення неологізмів дозволяє розуміти суспільні тенденції та інновації у культурі, науці, технології та інших сферах.

Щорічно з'являється велика кількість сучасної лексики, яка повинна бути проаналізована та зафіксована дослідниками-лінгвістами. Активність вживання нових лексичних одиниць – неологізмів, пояснюється їх лаконічністю, новизною та виразністю. Увагу мовознавців здавна цікавить питання появи нових слів у системі мови, про принципи їх творення, класифікації та функціонування.

Першим автором, що розглянув лексичну інновацію був Альфредо Панціні, письменник і журналіст, який мав ідею збирати нові слова та фрази, коли вони вперше з'являються. Праці Луїса Гільбера були першими, хто надав більшої лінгвістичної достовірності неології, але у сенсі лексичної творчості. Зокрема італійськими мовознавцями, що займались дослідженням новоутворених слів були: Мауріціо Дардано, Орнелла Кастеллані Поллідорі, Лука Серіанні, Сільвія Моргана, Паоло Цоллі, Вітторіо Колетті, Т. Де Мауро [13].

Оскільки неологізми з'являються досить швидко та можуть впливати на сприйняття та розуміння мови, вивчення цього питання є важливим для практичного застосування, зокрема для перекладу та локалізації різноманітних продуктів та послуг, які мають сучасну лексику. У результаті, дослідження неологізмів має велике значення як для наукового розвитку, так і для практичного використання в різних сферах життя.

Актуальність теми спричинена необхідністю дослідження неологізмів, адже елементи цього явища постійно збільшуються. Через розвиток інтернету та інформаційних технологій загалом, людство переживає фазу переходу від традиційного, усталеного життя до сучасного та прогресивного.

Об'єктом дослідження є сучасні італійські неологізми.

Предметом дослідження є процеси формування нових лексичних одиниць та їх статус у мові.

Мета дослідження – проаналізувати систему італійських неологізмів; виявити джерела формування; окреслити сучасний статус нових лексичних одиниць та їх особливості.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- дати пояснення терміну неологізм, відображаючи погляди зарубіжних та вітчизняних дослідників;
- привести основну класифікацію неологізмів від учених-лінгвістів;
- визначити місце неологізмів та окреслити риси, характерні для сучасного комунікативного середовища;
- показати джерела надходження та формування нових лексичних одиниць;
- визначити статус неологізмів у сучасній італійській мові.

Для виконання роботи та досягнення поставленої мети та завдань застосовувалися такі **методи дослідження**: інформаційно-пошуковий – використано для відбору матеріалу; метод узагальнення – використано для виокремлення потрібної та важливої теоретичної інформації про неологію; описовий метод – використано для аналізу функціонування мови та дослідження особливостей неологізмів у сучасній італійській мові; суцільна вибірка – використано при відборі прикладів.

Апробація здійснювалася на I Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції “Полілог мов і культур в освітньо-науковому просторі” (Київ, 2023р).

Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних та довідкових джерел (25 позиції, з них 21 іноземною мовою) та додатків. Повний обсяг тексту становить 31

сторінки. Основний зміст викладено у 27 сторінках. Додатки починаються з 30 сторінки та становлять 2 сторінки. У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження та її актуальність, визначено об'єкт і предмет аналізу, окреслено мету й завдання роботи, розкрито її наукову новизну, теоретичну та практичну цінність, визначено методи дослідження, наведено відомості про апробацію результатів дослідження. У першому розділі здійснено аналітичний огляд літератури, де було поглиблено вивчено основні теоретичні проблеми неології, зокрема визначення основних понять та класифікації неологізмів. У другому розділі розглянуто можливі шляхи та джерела проникнення неологізмів у лексичний склад італійської мови, досліджено вплив на мову та суспільство. У висновках узагальнено теоретичні та практичні результати курсової роботи, сформульовано основні висновки. У додатках подані таблиці демонструють неологізми у сучасній італійській мові, що згруповані за джерелом виникнення.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ НЕОЛОГІЗМІВ СУЧАСНОЇ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У сучасному світі мова постійно розвивається та змінюється, а разом з нею з'являються нові слова - неологізми. Вивчення неологізмів в італійській мові має важливе значення, оскільки воно дозволяє виявити нові тенденції в розвитку мови та відслідковувати зміни в її структурі та функціональному призначенні. У той же час дослідження даної теми має багато неточностей та перекликань з іншими лінгвістичними явищами.

1.1 Неологізми італійської мови як об'єкт лінгвістичної розвідки

Систематична зацікавленість до неології у лінгвістів виникла лише недавно – це припало на кінець ХХ століття і відбулося, коли розвивається та набуває свого дисциплінарного статусу лексикологія. Проте для окреслення теми мовних варіацій і неологізмів у сучасній італійській мові, варто звертати увагу на кінець ХІХ століття. У той час почалося публікування та використання нових слів, але лише через пуристичний намір. З іншого боку ми бачимо, що в граматиках італійської мови (які завжди уважно ставилися до механізмів словотвору) досі відсутні згадки про систематичне вивчення неології як галузі дослідження та наукового дослідження.

Ще на початку виникає суперечка: як правильно інтерпретувати сам термін «неологізм»? Адже з одного боку, народження і зникнення слова фіксується більш-менш об'єктивно, то з іншого, тривалість перебування слів в статусі «новоутворень» є суб'єктивною [23].

В енциклопедії Трессані дають тлумачення, на основі якого можна зробити таке пояснення: слово «неологізм» походить від грецького прикметника νέος (новий) та від іменника λόγος (слово, вираз), які поєднуються для позначення нового слова чи виразу, створеного за правилами формування лексичної системи мови. Неологізм може виникати з потреби назвати новий предмет або нове

поняття; іноді воно виникає як прояв художньої творчості чи мовної гри, або з жартівливим, іронічним чи полемічним наміром [14].

Зарубіжні джерела, які дають пояснення терміну, здебільшого між собою синонімічні, але мають певні доповнення:

1. Sono parole nuove che entrano stabilmente nell'uso comune dei parlanti di una lingua [1] – це нові слова, які назавжди входять до загального вжитку носіїв мови.

2. Indica le parole di nuova formazione presenti in una lingua [2] – вказує на новоутворені слова, наявні в мові.

3. È un vocabolo di nuova formazione presente in una lingua, la quale muta e si rinnova costantemente anche attraverso di essi [3] – новоутворене слово, наявне в мові, яке змінюється та постійно оновлюється також через них.

4. Un neologismo è una parola, un significato o una svolta innovativa, che è stata introdotta in una lingua per ragioni specifiche [4] – новаторське слово, яке має значення або поворот, яке було введене в мову з певних причин.

Голландський лінгвіст М. Янссен пропонує п'ять критеріїв визначення неологізму:

- психологічний – «неологізм – це слово, яке сприймається мовною спільнотою як нове» [15, с. 2];

- виключне визначення – «слово, яке не входить до попередньо визначеної лексики виключення є неологізмом» [15, с. 3];

- лексикографічна – «будь-яке слово, якого немає в словнику, вважається неологізмом» [15, с. 4];

- діахронічне визначення – «будь-яка словоформа, яка з'являється в недавньому загальномовному тексті і раніше не була частиною цієї мови, є неологізмом» [15, с. 6];

- визначення еталонних корпусів – «неологізмом є будь-яка словоформа, яка зустрічається в новому загальномовному тексті і не фігурує в усталеному еталонному корпусі цієї мови» [15, с. 6].

У кінці він пропонує власне визначення, яке назвав «розширеною лексикографічною діахронікою» і написав так – «неологізмом є будь-яке слово,

яке не зустрічається в морфологічній базі даних зі словника через свою недавність» [15, с. 8].

Лінгвісти XVIII століття мали упереджене ставлення, бо вважали, що таке явище псує народну мову. Водночас розуміли, що поповнення словника лексикою є історично неминучим процесом, адже є необхідним на кожному етапі розвитку мови. Тому що таким чином вона зможе відповідати потребам суспільства у спілкуванні, у розвитку та збагаченні культури народу [24].

Дослідження неологізмів сучасної італійської мови базується на теоретичному підґрунті лінгвістики та лексикографії. Зокрема, для аналізу неологізмів використовуються такі теоретичні підходи:

- семантичний підхід - зосереджений на вивченні значення нових слів та їх відношень зі словами, що вже існують в мові;
- етимологічний підхід - дослідження походження нових слів і їхніх елементів, а також їх взаємодії з іншими мовами та культурами;
- фразеологічний підхід - вивчення нових слів як частин складних слів або фраз, а також їхніх звичайних вживань у мові;
- структурний підхід - аналіз структури нових слів, їх морфології, синтаксису та інших лінгвістичних характеристик.

Основним поштовхом до розвитку досліджень з неології став факт, що приблизно з другої половини XX століття мови пережили своєрідне «лексичне бродіння», якого раніше носії не відчували. Реакція будь-якої мови була різною: якщо здавна більшість були пуристами, які згодом проводили планову неологію, то потім вона перетворилася у нерозбірливе залучення лексичних новинок. У кінцевому результаті це призвело до плутанини між культурною та інтелектуальною перевагою, створюючи надмірно толерантні парадигми.

Альфредо Панціні був першим, хто дослідив лексичні інновації та у результаті проникся ідеєю збирати нові слова та фрази. У 1905 році в Мілані опублікував *Dizionario Moderno*, де простежуються зміни в італійському лексиконі протягом сорока років через публікації семи видань (1905, 1908, 1918, 1923, 1927, 1931, 1935), до восьмого видання, посмертно, відредагований у 1942 році Альфредо Скіаффіні та Бруно Мільоріні.

Опубліковані праці лексикографів дали початок, який з часом допоміг у розвиненні важливих теоретичних та критичних досліджень. Такими важливими науковцями стали: Мауріціо Дардано, Лука Серіанні, Орнелла Кастеллані Поллідорі, Сільвія Моргана, Паоло Цоллі, Паоло Д'Акілле, Вітторіо Колетті, Массімо Л. Фанфані, Фабіо Маррі, Сальваторе К. Строї та Джузеппе Антонеллі.

Вже зараз у лінгвістів прийнято розглядати неологізми також як додаткові значення, набуті вже існуючими словами – які Тулліо Де Мауро визначив як неосемія, а також терміни, народжені в спеціальній або регіональній галузі та слова взяті або адаптовані з іноземних мов, вони можуть вливатися в лексикон загального вжитку, постійно збагачуючи та оновлюючи його [16].

Незважаючи на те, що слово неологізм утворилося у XVIII столітті у французькій мові, а вже потім поширилося в інші, саме лексичне оновлення є невід'ємним процесом життя мови, навіть якщо до неї часто ставилися підозріло та обережно, а іноді і з огидою. Доказ перебільшення з використання неологізмів присутній в класичному епосі, коли латинські граматики визначили поняття *vitiose loqui* (мовлення неправильне або розбещене) – неологізми, які називаються *verba nova* (нові слова) або *verba ficta* (штучно вигадані слова).

Мотивація до створення неологізму проста – в більшості випадків це просто потреба назвати новий предмет, явище чи поняття. Дуже рідко можна утворити слово *ex nihilo* (з нічого), тобто не виводячи його чи не створюючи з уже існуючих лексичних елементів.

Джованні Адамо та Валерія Делла Валле створили Неологічну обсерваторію баз даних італійської мови на основі підрахунку базових національних та місцевих газет, що дає можливість перевірити збагачення і відповідно відновити хронологічну еволюцію італійської лексики з 90-х років XX століття до сьогодні. База включає: ново- або похідні утворення, іноземну лексику, інтернаціоналізми, техніцизми та авторські неологізми. Головна мета даної обсерваторії – виявлення тенденцій формування неологізмів і перевірка можливостей сучасної італійської мови у використанні механізмів виробництва та навчання, як момент ширшого дослідження лексичних інновацій італійської мови на основі досліджень Паоло Цоллі [16].

Існують спеціальні засоби та сигнали для привернення уваги іншої особи. У мові – інтонація та міміка або додавання пояснення чи визначення. У письмових текстах можна знайти пояснювальні доповнення, а також друкарські характеристики чи знаки (до прикладу: лапки, курсив, колір, шрифт та дужки). Усе наведене є різними засобами, за допомогою яких, Ви зможете дистанціюватися від думок: «запозичення», «неординарне», «занадто модне» чи «неправильне». Саме такий спосіб є легким шляхом до прийняття неологізмів у загальноживаний лексикон мови [16].

1.2 Класифікації неологізмів італійської мови

Для систематизування неологізмів за групами потрібно розібратися з морфологічними, синтаксичними та семантичними механізмами, які регулюють їх утворення. Класифікація неологізмів відбувається за певними критеріями їх оцінки.

Джованні Адамо та Валерія Делла Валле у праці «*Che cos'è un neologismo*» [17] поділяють такі лексичні одиниці на: отримані шляхом деривації, за складом і неологізми на семантичному рівні. Перші походять від уже існуючих слів або отримані від модифікування початкової форми. Вони зі свого боку поділяються ще на чотири типи:

а) скорочення або аббревіація вже існуючого слова, наприклад: *frigo* – *frigorifero* (холодильник), *auto* – *automobile* (автомобіль), *tecno* – *tecnologico* (технологічний);

б) додавання суфіксів, префіксів та афіксів, наприклад: *sconfezionare* (розпаковувати), *primadonnismo* (примадонізм), *svarechinato* (вицвілий);

в) адаптація іншомовних слів, наприклад: it. *deregolazione* – eng. *deregulation*, it. *cognitariato* – eng. *cognitariat*;

г) транскрипція певних літер, з яких складаються абрєвіатури чи акроніми, наприклад: *Gieffe* – *Gf*, тобто *Grande fratello*; *esemme* – *Sms*, *Short message service*.

Неологізми за складом є кінцевим результатом поєднання двох та більше вже існуючих лексичних одиниць. Вони можуть бути отримані шляхом додавання конфіксу, тобто лексичного елементу із власним значенням, які самі поділяються на префіксоїди (*agroambiente*) та суфіксоїди (*complotomania*) [16]. Крім всього, у дану категорію входять синтаксичні неологізми (утворюються через скорочення слів до їх початкових літер, тобто це аббревіатури та акроніми) прикладом є “*Enel – Ente nazionale per l'energia elettrica*”. Також входять неологізми, отримані шляхом зіткнення, злиттям двох та більше слів (в італійській мові таке явище називають *macedonia* (з італійської – фруктовий салат): *librofonino, cantascrittore, danzattore*.

Лінгвісти зокрема ще виокремлюють явище буфернізації, тобто певна частина від споріднених слів забирається (*parlamentarie* – первинні вибори для визначення кандидатів у депутати). Може відбуватися зміна граматичної властивості або синтаксичної функції – транскатегоризація (*il sapere - знання, sapere – знати; l'essere – буття, essere - бути*) [17].

Неологізми на семантичному рівні поділяються на вісім способів утворення:

а) за допомогою автономазії – допомагає перетворенню загальної власної назви або загальноживане слово на власну назву. Наприклад, ім'я історичної чи міфічної особи може вказувати на персонажа чи категорію людей, об'єднаних чимось подібним. *Caronte* (Харон) на того, хто перевозить людей на човні з одного берега на інший. Звичайно це розповсюджується на професію чи почесне звання: *Cavaliere* для Сільвіо Берлусконі, *Pirata* для Марко Пантані;

б) шляхом метафоризації, тобто переміщення значення з усталеного на переносне. Часто використовується для позначення термінів. Зрозуміле загальноживане *l'ala di un uccello* (*крило птаха*) стали використовувати для позначення частини літака й будівлі. Як і слово *campo* (*поле, земля для обробітку*) використовується у фізиці для позначення електростатичного та електромагнітного поля, в офтальмології – для поля зору, а в лінгвістиці – для семантичного поля;

в) за допомогою метонімії – перехід значення від одного слова чи назви до іншого, яке пов’язане з ним відношенням суміжності (просторового, часового чи причинно-наслідкового). Прикладами цього відношення можуть бути: “*auto bianca*” (біла машина) для позначення таксі, “*casco rosso*” (червоний шолом), який відноситься до пожежника, натякаючи на його головний убір. Виходячи з цього є явище топографічна метонімія у публіцистичній мові. Наприклад, місце, де розташована штаб-квартира певної організації, означає її назву: “*via della Scrofa*” для партії «Національний альянс», штаб-квартира якої знаходиться на вулиці делла Скрофа; “*Eurotower*” для Європейського центрального банку, штаб-квартира якого знаходиться в Eurotower у Франкфурті;

г) експресивний наголос та звуконаслідування – явище, яке полягає у виділенні з точки зору письма та з точки зору вимови вживань, які поширюються в певних соціальних сферах, з наміром позначити їх іронічно чи полемічно, наприклад, *gggente, gggiovane, dibbbattito*; звуконаслідувальні утворення відтворюють звуки і шуми: *ciac-ciac, pat-pat*;

д) діалекталізми, вираз, що походить з діалекту та входить до італійського лексикону у формі внутрішнього запозичення. Деякими прикладами діалекталізмів є *fanagottone* від міланського *fanagott* або *fanigutun*, *zignare* від ломбардського *zegna*.

е) іноземні слова можуть запозичуватись в оригінальній формі, а можуть фонетично та морфологічно адаптуватись. Вони зі свого боку діляться на три категорії: незамінні іншомовні елементи, які вкорінилися через лаконічність та експресивну ефективність: *contractor* та *podcasting*; іноземні слова, які відтворюють іноземні вирази, полегшуючи використання деномінативних формул міжнародного обігу: *instant poll, subprime* та *changeover*; зайві іноземні слова, які можуть бути замінені італійськими синонімами, але цього не відбувається через певну соціальну тенденцію: *day care, red carpet* та *common people*.

ж) розширення та спеціалізація значення, певне переназивання слова, яке набуває нових значень, але не змінюється морфологічно. Наприклад, примітивні слова “*forchetta*” (виделка) та “*torello*” (бик), набувають нових значень

у різних експресивних контекстах. Загальноприйнято, що виделка – посуд для їжі, але зараз він має й інше значення - у статистиці амплітуда можливого коливання між мінімальним і максимальним значенням. Бик – тварина, але наразі може позначати вправу для футбольної розминки.

з) лексичні кальки – дослівний переклад іншомовних елементів. За традицією розглядають два типи: семантичні, де італійське слово набуває нове семантичне значення, узятим з іншомовної лексичної одиниці (*profilazione* з англійської *profiling*); перекладні, де італійські слова буквально перекладають елементи сполуки іноземної мови (*controllo parentale* позначений англійським *parental control*).

Серед нових пропозицій щодо класифікації лексичних кальок виділяють:

а) омонімічні (італійською мовою взяте слово майже ідентичне оригіналу, що здається адаптацією): *micropagamento* з англійської *micropayment*, *performatico* з англійської *performatic*.

б) Синонімічні (італійською мовою набувають форми інакшої ніж оригінал, однак повністю збігаються у значенні): *passalibro* з англійської *bookcrossing*, *pedaggio-ombra* з англійської *shadow toll*, *tuttoterno* з англійської *allterrain* [17].

Висновки до Розділу 1

Сьогодні багато досліджень неологізації відносяться до з'ясування типології нових слів у мові та мовленні. У той же час залишається невирішеним питання конкретизації та уточнення самого поняття «неологізм». Адже лінгвісти при дослідженні керуються різними ознаками та виокремлюють їх по різному. Тобто одні акцентують увагу чи належить дана лексична одиниця до пасивного чи активного вживання, а інші – причини появи. Є й ще одні, які вважають головним спиратись на особливості творення та джерелам нових слів.

Систематизувавши попередні приклади трактування терміну, можна сказати, що це лексична одиниця на основі вже існуючих або повністю нових лексем, яка утворює нове або поновлює значення усталеної лексичної одиниці.

У більшості випадків його прирівнюють до інновації та новотвору. Неологізм володіє сформованими семантичними, прагматичними та стилістичними ознаками, що сприймаються як нові.

РОЗДІЛ 2

ЛІНГВІСТИЧНИЙ СТАТУС НЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНІЙ ІТАЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Сучасна італійська мова є деяким живим організмом, який постійно змінюється і розвивається, через що і з'являються нові слова - неологізми. Ці нові слова можуть бути важливим індикатором змін в культурі та суспільстві, а також свідчити про розвиток технологій та наукових відкриттів. Дослідження лінгвістичного статусу неологізмів у сучасній італійській мові є важливою темою для лінгвістів, оскільки воно дозволяє зрозуміти, які процеси впливають на розвиток мови та які особливості властиві новим словам.

2.1 Шляхи поповнення лексичного складу італійської мови неологізмами

Мова не може залишатися статичною, вона постійно адаптується до світу, і саме завдяки новим словам, які постійно з'являються, ми можемо відобразити нові явища та ідеї.

Словниковий склад у порівнянні з іншими рівнями мови відрізняється найбільшою проникністю та чутливістю до змін, а тому найкраще прослідковується мінливість навколишнього життя. Інновації з'являються в мові на основі вже існуючих словесних знаків і як власне дериваційні утворення, і як результат появи у старих слів нових значень [12].

Паоло Цоллі вважав, що «засоби збагачення італійської, як і будь-якої іншої мови, в основному чотири: отримання нових елементів з інших мовних систем, утворення нових слів із уже існуючими елементами, зміна граматичної категорії і зміна значення слів, які вже використовуються» [28, с. 7].

На сьогодні найоб'єктивніше і найповніше демонструє відображення лінгвістичних змін та процесів оновлення словникового складу італійської мови історичний словник «Grande dizionario della lingua italiana» у 21-ому томі – це результат роботи впродовж 40 років (з 1961 по 2002 рік) [19]. Він містить

колекцію слів, які використовували від витоків італійської мови до двадцятого століття. Словник документує статті з мільйонами цитат із 14 000 творів понад 6 000 авторів: це тексти літератури, публіцистики, поезії, а також посібники та офіційні документи. Додатково робота супроводжується двома томами (2004 та 2009 років), які були присвяченими словам, що того часу увійшли до лексики італійців. «Grande dizionario della lingua italiana» написали в епоху, коли вона ще не мала такий значний науково-технічний прогрес, а тому неологізми тогочасного суспільства для нас вже запозичення [20].

Неологізми можуть потрапляти в італійську мову з різних джерел. Одним з найбільш поширених вважають явище технічного прогресу та наукового відкриття, оскільки технології та поняття часто потребують нових слів для їх опису та передачі інформації. Також неологізми можуть виникати через соціальні та культурні зміни, наприклад, нові тенденції у моді або музиці. Неологізми у розмовному мовленні виникають весь час і зазвичай ніде не фіксуються й швидко замінюються іншими. Проте все ж таки інколи переходять до літературної мови і потрапляють до словника.

Крім того, неологізми можуть виникати через взаємодію італійської мови з іншими мовами, зокрема з англійською. Наприклад, слово “*mutare*” (мовчати) від англійського “*to mute*”, хоча є італійське слово для позначення цього дієслова “*silenziare*”.

Іншим джерелом появи неологізмів є запозичення, коли слово приходить разом з новим предметом чи явищем. Наприклад, “*Grexit*” – аббревіатура від “*Greek exit*”, означає потенційний вихід Греції з єврозони та повернення до драхми як офіційної валюти замість євро [6] “*neverendum*” – це поєднання *neverending* (нескінченний) + *referendum* (референдум) і означає серію референдумів з одного й того ж питання [7].

Неологізмів із соціальними явищами найбільше: *veganuary* – місяць, коли люди притримуються вегетаріанського або веганського способу життя; *glamping* – поєднання слова “гламур” та “кемпінг”, що означає елегантне проживання в наметах або інших нестандартних типах житла; *impfneid* – почуття ревності до тих, хто вже отримав вакцину від COVID-19; *homesitting* – сидіння з будинком,

коли людина, яка зазвичай проживає в будинку, від'їжджає, а хтось інший залишається там для його охорони; *covidiota* – це слово поєднує в собі "Covid" та "idiota" (ідіот), і використовується для опису людей, які не дотримуються правил щодо COVID-19; *doomwatching* – це поняття, яке використовується для опису звички переглядати негативні новини в телевізорі або Інтернеті; *sindemia* – термін, який вказує на накладення епідемії на попередні негативні загальні умови (наприклад, голод та перенаселення); *nomadi digitali* – слово, що використовують для позначення тих, хто, маючи можливість виконувати свою роботу віддалено та з гнучким графіком, відмовляється від постійного місця проживання, щоб працювати у значно приємніших сценаріях.

Останнім часом розвиток всіх сфер життя приносить у лексикон все більше новинок, які можна почути у розмовній мові. Наприклад: *vapotage* – вживання електронних сигарет або інших електронних пристроїв для випаровування рідини зі смаком; *flexitarian* – це людина, яка споживає переважно рослинну їжу, але час від часу може їсти м'ясо; *POV* (point of view) – у соціальних медіа, зокрема в TikTok та Instagram, це терміном, який означає короткий відеоролик, який відтворює певну ситуацію з точки зору одного з учасників; *goblin mode* – означає вперту поблажливість, ліниву, жадібну поведінку, яка відкидає соціальні норми та очікування. Однак цей термін був відомий ще в 2009 року, але зараз повернувся завдяки твіту, в якому Джулія Фокс, актриса та колишня дівчина американського репера Каньє Веста, заявила, що покинула хлопця, бо той увійшов у «goblin mode» (додаток А).

Також неологізми можуть виникати через творчість письменників та поетів, які можуть створювати нові слова та вирази для вираження своїх ідей та почуттів. Паоло Конте, італійський співак, автор пісень і музикант, ввів слово «*superuovo*» для опису яйця з подвійним жовтком, яке вперше було згадано у пісні «*Superuovo*»; «*cinapanettone*» було введено Карлом Вердоне, італійським актором і режисером, для опису піджанру італійських різдвяних фільмів, зокрема у своєму фільмі «*Bianco, Rosso e Verdone*». Іншим прикладом є слово «*paeseggiando*», неологізм, який може посилатися на відчуття свободи, легковажності та задоволення від прогулянок серед природних пейзажів.

Неологізми також народжуються на хвилі модних тем та новин, як сталося зі словом “*petaloso*” «пелюстковий». За повідомленням Accademia della Crusca це слово випадково придумав учень початкової школи Маттео в італійській провінції Феррара. На уроці він описав цим прикметником квітку, що дуже повеселило його однокласників. Однак вчителька у свою чергу, вирішила надіслати нову лексему до академії. Там її розцінили як «гарну і зрозумілу», але і додали, що насправді слово “*petaloso*” не італійською, а латинською мовою було використано ще у 1695 році англійським ботаніком Джеймсом Петівером у книзі ботанічних підробок. Проте тоді слово не закріпилося, а після кумедної ситуації зі школярем маркетингологи почали використовувати цей прикметник у своїй рекламі [21]. Однак зазвичай такі новоутворені неологізми, що швидко поширюються, короткочасні і згодом забуваються.

2.2 Вживання і лексикалізація неологізмів у сучасній італійській мові

Слова, які заселять мову з інших джерел, мають потужний вплив на свідомість людей, змінюють їхнє сприйняття світу, стають частиною індивідуальної картини світу, а також відображають стан суспільної свідомості на певний момент часу та пов'язані з актуальними подіями. Проте, перед тим, як слово стане фіксованим у мові, воно може довгий час залишатися у ситуативному та індивідуально забарвленому дискурсі.

Щоденні газети пропонують нам огляд подій повсякденного життя в різних аспектах: від політики до культури, від спорту до економіки та від моди до розваг. У кожному із цих секторів є власні елементи спеціалізованої термінології. Саме тому журналістам доводиться «чистити» текст, пояснювати незрозуміле та шукати відповідники, щоб наблизитися до загальноживаної лексики. Часто це трапляється з термінами із спеціалізованих секторів та іноземними словами.

Однак слід пам'ятати, що, зокрема в журналістиці, використання терміну іншомовного походження не завжди є результатом свідомого та мотивованого вибору. Адже це може бути пов'язано і з тою кількістю новин, які отримують

щоденно редакційні агентства по міжнародних каналах, а також і з швидкістю, якою цей матеріал може стати популярним в мережі Інтернет [16].

Мовці активно вживають неологізм, якщо лексема була використана в ЗМІ та вдало виражає назване поняття чи явище. У той же час, втраті новизни також сприяють мас-медіа, якщо регулярно використовують інновацію. Наприклад, вже зовсім звичними для будь-якої людини стали колись неологізми “blog” (блог), “media” (медіа), “PR» (піар), “manager” (менеджер). Варто зазначити, що 90% англійських термінів в пресі виконують роль підмета, решта 10% функціонують як означення або додаток, а дієслова практично всі адаптуються [25].

Можливо італійцям важко буде повністю пояснити англомовному туристу, як кудись пройти, але він точно зрозуміє велику частину італійських слів. Справжній «English-бум» спостерігається і на просторах інтернету. Італійці говорять, що на відмінну від їхньої мови, англійська містить точні конструкції, поєднання слів без прийменників of і такою лаконічністю їх і приваблює.

З французької мови Італія забрала собі чимало елегантних та смачних слів, які можна почути в сфері кулінарії чи моди. Зараз це здебільшого лексеми з політично-економічного чи суспільного життя: *blanquette* – це новий термін, який використовується в Франції для опису білого вина, яке було вирощене без хімічних добрив або інших штучних домішок; *déconfinement* – це процес послаблення карантину та повернення до нормального життя після епідемії Covid-19; *néovillages* – нові сільські поселення, що означає переїзд людей з великих міст до менших сільських населених пунктів.

Німецькі слова заходять в італійську мову назвами австрійсько-німецьких десертів, або м'ясних продуктів, до яких важко підібрати італійське слово. На сьогодні неологізми також стосуються політично-економічного життя; *coronamiide* – втомлений від коронавірусу, відчувається емоційна втома від того, що люди постійно згадують про пандемію; *querdenker* – людина, яка вірить у теорії змови та відмовляється вірити в офіційні джерела інформації.

У італійській мові неологізми іноземного походження, які використовуються в ЗМІ, зазнають певних змін через потребу: економії мовних

засобів, лаконічності викладу та одночасне інформативне насичення, добору мовних засобів, які легко сприймаються аудиторією. Завдяки цим особливостям, у масовому інформаційному дискурсі створюються умови, що сприяють зміні прагматичного компоненту лексичного значення неологізмів.

Туристам, що повертаються з шопінг-екскурсій в Італії, здається ніби англійська у тих місцях домінує. Навіть постійні мандрівники в Італію кажуть, що вражені тією кількістю англійської мови на яку піддаються мешканці країни. Дане явище досягло значних масштабів ще протягом 1970-х і 1980-х років. Деякі вчені навіть оголосили, що англізовану італійську мову можна вважати різновидом національної мови, якою розмовляли вищі класи з міжнародними контактами чи менеджери компаній. Вже згодом, через декілька років, інший лінгвіст заявив, що насправді вплив англійської мови на італійське суспільство набагато ширше та охоплює інші соціальні класи з різними сферами використання мови.

Однак таку лексичну ситуацію можна спостерігати і в інших країнах. Зокрема в італійському середовищі це поширено через такі фактори:

1) англійська мова має роль міжнародної, яку використовують в урядових, комерційних та наукових організаціях, адже там працюють носії й багатьох інших мов;

2) американські чи британські товари тепер доступні набагато ширшим верствам суспільства і займають чи не більшу половину полиць у магазинах. З розвитком технологій все більше людей стають схильними до замовлень з американських магазинів. Це пов'язано, що спершу товар виходить на власний ринок, а потім вже іноземний. Враховуючи, що Італія є однією з провідних країн у сфері моди, то італійці будуть намагатись отримати будь-який новітній товар;

3) через ЗМІ досягає кожен соціальну верству населення, зберігаючи соціальну, політичну і культурну історію, а вживання певних слів журналістами є показником напрямку, куди рухається дане суспільство. Наприклад, колись найбільші італійські видання, зокрема *Corriere della Sera*, *Espresso*, почали співпрацювати із англосаксонськими інформаційними агентствами через необхідність у швидкому розповсюдженні новин та браку часу за детальним

перекладом кожної інформації. Саме через це сторінки часто були перенасичені іноземними словами;

4) роль англійської мови як *lingua franca* в Європі та інших країнах зростає, яку можна прийняти та адаптувати як для спеціального використання, так і для звичайного спілкування [22, с. 205];

Англійська мова є міжнародною і може створювати нові контакти між носіями. На сьогодні її можна вивчити без навичок її письмової мови чи вивчення літератури, тобто старих засобів, які були необхідні до появи електронних ресурсів. Тобто тепер будь-яка мова може легко передаватись від одного мовця до іншого без необхідності фізичного чи культурного контакту. Якщо повернутись до минулого, то лексичний склад змінювався, коли був присутній контакт між цілими спільнотами чи групами носіїв мови [22, с. 206].

Між 1990 і 2003 роками лексичний склад італійської мови прийняв до себе більше 1400 іноземних термінів, а це третина термінів, які були введені за всю історію держави.

Лінгвіст Роберто Д'Алессандро і запевняє, що італійській мові нічого не загрожує, адже іноземне слово, що входить в італійську, майже одразу адаптується до її граматики та перекладається італійською.

Зараз в Італії продовжує спостерігатись значна кількість інноваційних лексем. Саме через це Академія делла Круска, перебуваючи на пуристських позиціях, створює петиції "*Dillo in italiano*", щоб звернути увагу уряду та заручитись його підтримкою і призупинити поширення слів іншомовного походження в Італії. Проте Джованні Ямартіно, історик мови, зазначає, що немає незмішаних мов і що лінгвістичний пуризм недоцільний: навіть при заклику академії бойкотувати (*boicottare*) іноземні неологізми, вони викростовують англійське дієслово "*to boycott*" [8].

Багато років тому під час робочої зустрічі президент CNEL професор Тіціано Треу, стикнувся з проблемою використання неправильної мови в бізнесі. Він не міг стерпіти грубого вживання англійських слів, яке зустрічалося у кожному реченні його співрозмовника, тому звернувся до нього з проханням переключитися на італійську мову: «Давайте зробимо одну справу, вирішимо,

говорити італійською чи англійською, і зробіть це правильно, тому що на даний момент Ви неправильно розумієте обидві мови». Цей епізод ілюструє, як грубе вживання іноземних слів може стати проблемою в бізнесі і підкреслює важливість правильного використання мови, яка забезпечує зрозумілість та ефективність комунікації [9].

Проблема вживання неологізмів стосується безглузлого й невідповідного вживання слів, їхнього поспішного й незграбного перетворення на неймовірні неологізми. Безглуздим було рішення італійські слова “*formato*” (навчений) чи “*competente*” (компетентний) замінити англійським “*skill*” (навичка) та отримати “*skillato*”.

Якщо з часом неологізми не замінити італійськими відповідниками так, щоб іншомовне слово припинило поширюватись – може виникнути явище «лексичних дублетів». Найменування «свого» і «чужого» з плином часу мають усунутись: один з них затверджується в активному складі мови (результатом частішого вживання), а інший відходить на периферію мовної системи. В економічній сфері наявні лексичні проблеми: договори “*marcappati*”, а не “*corretti in modalità revisione*” (виправлені в режимі перегляду), послуги “*chargati*” замість “*a pagamento*” (платні). В останньому прикладі навіть самі ж італійці дуже часто не розуміють про що йде мова [10].

Хоча з іншої сторони здається, що самі італійці змирилися з вживанням неологізмів у всіх сферах свого життя. Це явище легко простежити лише звернувши увагу на політику: з “*Ministero del Welfare*” (Міністерство соціального забезпечення), “*jobs act*” (закон про зайнятість), “*growth act o stepchild adoption*” (закон про зростання чи усиновлення). Ось чому Accademia della Crusca намагається знайти, хоча б для іноземних слів, які ще не прижилися італійський еквівалент [11].

Багато іноземних слів (англійського, французького, іспанського, німецького та навіть японського походження) доводиться бачити у заголовках статей та рекламних слоганах. На думку італійців, реклама чи заголовок стає для них цікавішим та моднішим, якщо вони містять іншомовне слово.

Заміна італійських лексем іноземними призводить до непорозуміння із значною частиною населення, адже 84% не спілкуються англійською мовою, і цей факт замість покращення знижує ефективність комунікації. Надмірне вживання англіцизмів є невиправданим [5].

Висновки до Розділу 2

Італійська мова як і будь-яка інша мова постійно змінюється та адаптується до нових вимог суспільства, особливо у зв'язку з розвитком технологій та впливом іноземної культури. Їх проникнення в мову має безліч джерел та шляхів, які з плином часу тільки розширюються та поповнюються. Неологізми, які заходять чи з'являються в мові, можуть мати різний ступінь застосування та стилістичних відтінків чи граматичних конструкцій. Беззаперечно вони є важливим елементом культурного розвитку та сприяють спілкуванню між людьми.

Досі продовжуються суперечки з важливості існування неологізмів та їх вживання суспільством. Існують різні причини через які це явище просто не можливо уникнути чи заблокувати. Більшість італійського суспільства не беруть до уваги проблему поширення іноземних слів у власній мові, через що італійський лексикон кожного дня тільки збільшується на іноземні слова, що іноді вводить в оману носіїв мови, що приймає.

ВИСНОВКИ

Лексика будь-якої мови постійно поповнюється, збагачується, відновлюється. Деякі слова зникають, інші, навпаки, з'являються, а носії мови активно їх використовують. Введення нових слів у словники є важливим етапом у розвитку мови, оскільки вони відображають сучасні реалії та розширюють словниковий запас мови. Завдяки цьому, люди можуть точніше та ефективніше спілкуватися та висловлювати свої думки.

Явище неології є важким з різних причин: адекватне й повне трактування терміну, правильність класифікації, безпомилкове виокремлення від інших лексичних утворень. Хоча усіма проблемами і займаються вчені-лінгвісти протягом багатьох років, але й на сьогодні нема остаточної та єдиної відповіді на одне з наведених питань.

Поняття неологізму мінливе в часі, у просторі й відносно: неологізмом слово залишається до тих пір, поки в ньому відчувається новизна. Як тільки певна лексема стає загальноживаною, то ще деякий час вона буде зберігати цю новизну для носіїв, але при цьому переходячи в іншу лінгвістичну групу. Загалом неологізм – слово, яке спершу не віднесене до жодного словника та для носіїв має новизну. Вони можуть виникати з будь-якого джерела, яке потребує нових слів для передачі нових ідей, понять чи концепцій. Неологізми з'являються, коли виникає потреба замінити існуючу назву на точнішу, зрозумілішу. Ці слова можуть бути створені за допомогою різних механізмів творення слів, таких як словотвір, складання, запозичення з інших мов тощо.

У дослідженнях неологізмів важливо звертати увагу на їхній статус у мові. Деякі нові слова можуть стати популярними та стати частиною загальноживаного словника, тоді як інші можуть бути забути з часом або використовуватись тільки у вузькому фаховому колі. Дослідження джерел формування неологізмів дозволяє розкрити особливості мовної творчості та інновацій у різних галузях діяльності людей.

Кількість неологізмів у періодиці розвинених мов може досягати протягом року десятки тисяч, але звичайно, що в мові залишаються не всі. Іноді навіть не всі можуть помітити, що у мові є новоприбуле слово. Адже перед тим як людина додає певну лексему до свого словникового складу, має пройти певний час, коли це слово буде лунати звідусіль: від розмов на вулиці до рекламних банерів, від друкованої преси до телепрограм. Найбільше неологізмів у мові зараз з'являється через соціальні зміни.

Використання запозичених слів в італійській мові сьогодні здається радше питанням соціального статусу, ніж справжньою необхідністю. Так як англіцизмів найбільше в будь-якій мові, зокрема і в італійській, то постає питання чи всі італійці розуміють сенс неологізму. Саме на цьому відкривається незрозуміла ситуація, адже зовсім невелика частка суспільства країни на хорошому рівні знає англійську, але продовжують вживати слова незрозумілої для них мови, що не є доречним.

Тобто у гонитві за всім іноземним, італійське суспільство втрачає свою самобутність у мові, бо вона відображає спосіб життя і спосіб мислення. Якщо уряд Італії та італійське суспільство вбачає у неологізмах загрозу – їм варто почати разом плідно працювати над її усуненням. Якщо можна обійтися засобами італійської мови, то не варто вдаватися до іноземної лексики? Покращення знань іноземної мови у всьому світі йде поряд з широким використанням рідної мови, а отже є великою інвестицією у вищий рівень освіти, якщо це тільки не шкодить державній мові.

Питання формування та використання неологізмів є важливими для лінгвістичних досліджень, оскільки вони дають можливість вивчити процеси, які відбуваються в мові під час її розвитку та адаптації до змінних соціально-культурних умов. Неологізми можуть виникати у зв'язку зі зміною технологічних та наукових досягнень, розвитком нових галузей діяльності, змінами в політичному та економічному житті тощо. Вивчення процесу формування неологізмів допомагає виявити нові тенденції у мовному вживанні та зрозуміти їхній вплив на суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. "Che cosa sono i neologismi? (2020). EuroTrad. <https://www.eurotrad.com/neologismi-significato-esempi-famosi/>
2. Contributori di Wikipedia. (2022, September 1). *Neologismo*. Wikipedia. <https://it.wikipedia.org/wiki/Neologismo>
3. De Rosa, N. (2022, September 23). Neologismo, che cos'è? FocusJunior.it. <https://www.focusjunior.it/scuola/italiano/neologismo-cose-cosa-serve/>
4. Neologismo - Che cos'è, definizione e concetto. (2021). Economy-Wiki.com. <https://it.economy-pedia.com/11040352-neologism>
5. *Grexit*. (2021). Investopedia. <https://www.investopedia.com/terms/g/grexit.asp>
6. *Neverendum*. (2022). Wiktionary. <https://en.wiktionary.org/wiki/neverendum>
7. Testa, A. (2016). L'italiano e gli anglicismi: la Treccani fa il punto. Internazionale. <https://www.internazionale.it/opinione/annamaria-testa/2016/04/11/italiano-anglicismi-treccani>
8. Frantziscu Marras. (2023). Qui vale solo l'italiano. Lo dice il deputato Fabio Rampelli, of course! - nemesismagazine.it. <https://www.nemesismagazine.it/rampelli-italiano/>
9. Giampiero Falasca. (2023). Con la proposta Rampelli il primo a essere multato sarebbe il governo Meloni con il suo ministero del made in Italy. Open. <https://www.open.online/2023/04/02/proposta-rampelli-prima-multa-governo-meloni-ministero-made-in-italy/>
10. Vittorio Coletti. (2016). L'italiano ridotto al silenzio. Accademia della Crusca. <https://accademiadellacrusca.it/it/contenuti/1-italiano-ridotto-al-silenzio/7396>
11. Hillary Ngaine Kobia. USO E ABUSO DI PRESTITI LINGUISTICI IN ITALIANO - Neno Language Services. Neno Language Services. <http://surl.li/gpnet>
12. Семантична неологізація як спосіб збагачення словникового складу української мови. (2007). Мовознавство, (3), 70. <http://surl.li/gpner>

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДОВІДКОВИХ ДЖЕРЕЛ

13. Giovanni Adamo. (2010). Confessioni di un neologista: se metti in magazzino l'effimero, mostra le parole nuove. Istituto della Enciclopedia italiana fondata da Giovanni Treccani. <http://surl.li/gpnze>
14. *Neologismo*. (2007). Enciclopedia Italiana - VII Appendice. [https://www.treccani.it/enciclopedia/neologismo_\(Enciclopedia-Italiana\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/neologismo_(Enciclopedia-Italiana)/)
15. Janssen, M. Selection Criteria and Semi-Automatic Detection. Orthographic Neologisms, 2–8. <http://maarten.janssenweb.net/Papers/neologisms.pdf>
16. Giovanni Adamo Valeria Della Valle. (2019). Osservatorio neologico della lingua italiana. *Lessico e parole nuove dell'italiano*. Istituto per il Lessico Intellettuale Europeo e Storia delle Idee. https://www.iliesi.cnr.it/pubblicazioni/Temi-01-Adamo_DellaValle.pdf
17. Giovanni Adamo, Valeria Della Valle. (2017). *Che cos'è un neologismo*.
18. *Come nasce le parole italiani*, Milan 1989, p. 7
19. *Grande dizionario della lingua italiana*, di Salvatore Battaglia, 21 voll., Torino, Utet, 1961-2002.
20. *Storico accordo tra la casa editrice UTET Grandi Opere e l'Accademia della Crusca*. Sul web il "monumentale" dizionario della lingua italiana fondato da Salvatore Battaglia. (2017). Accademia della Crusca. <http://surl.li/gpnxq>
21. Petaloso. (2016). *Treccani, il portale del sapere*. [https://www.treccani.it/vocabolario/petaloso_\(Neologismi\)/](https://www.treccani.it/vocabolario/petaloso_(Neologismi)/)
22. Arturo Tosi. (2001). Chapter 11. Italian and English in Italy. *Language and Society in a Changing Italy* (с. 205–206). Multilingual Matters.
23. Оксана Дзюбіна. (2017). Проблематика визначення терміна «неологізм» (на матеріалі англійської мови). *Філологічний дискурс* (випуск 6), 8. <http://ojs.kgpa.km.ua/index.php/phildiscourse/article/download/647/596/>
24. Дзюбіна, О. І. (2016). Структура, семантика та прагматика сленгових неологізмів соціальних мереж TWITTER ТА FACEBOOK (на матеріалі англійської мови) [Дис. канд. філол. наук, Львівський національний

університет імені імені Івана Франка]. https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/05/dis_dzyubina.pdf

25. Бикова, А. А. (2017). Англiцизми в iталiйськiй пресi. Проблеми семантики слова, речення та тексту, (38), Стаття 2521-1226. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/257093.pdf>

Джерела походження неологізмів у сучасній італійській мові

Джерело походження	Неологізм	Мова походження	Визначення
Наукові дослідження	Covaxin	англійська	вакцина проти COVID-19
	Ecolabel	французька	екологічне маркування, яке надається продуктам, які відповідають стандартам екологічної безпеки
Технічний прогрес	Click and collect	англійська	онлайн-замовлення зі збором товару у магазині
	Contact-Tracing	англійська	процес відстеження контактів, щоб виявити людей, які можуть бути заражені COVID-19
	Fintech	англійська	скорочення від "financial technology" (фінансові технології)
Культура і мистецтво	Greenwashing	англійська	зелений маркетинг, тобто намагання компаній позиціонувати себе як екологічно чистих, незважаючи на те, що їх продукти можуть мати негативний вплив на довкілля
	Docuserie	англійська	слово вказує на всі телевізійні медіа-продукції, які показують документальні фільми.
Політика та економіка	Permesso di rivegetare	французька	дозвіл, що означає затвердження права громадян на зелені зони, які вони можуть обробляти
	Lockdown light	англійська	пом'якшений режим карантину, а деякі види бізнесу залишаються відкритими
	Melonismo	англійська	окреслення політичної лінії Джорджії Мелоні
	Coronabond	англійська	боргова позика, як інструмент солідарності для фінансування надзвичайних інтервенцій на підтримку економік, які постраждали від епідемії від Covid-19

Закінчення додатка А

Соціальні зміни	Workation	англійська	відпустка, яка дозволяє вам працювати на курорті, чергуючи відпочинок із роботою
	Slow fashion	англійська	означає виробництво одягу за екологічними принципами з метою зменшення відходів та забезпечення довговічності продукту
	Telelavoratore	французька	- людина, яка працює з використанням засобів зв'язку та не потребує присутності на роботі.соц
	Zoom-fatigue	англійська	втома від відеоконференційних засобів зв'язку, таких як Zoom
	Digital detox	англійська	період відмови від використання цифрових технологій з метою відновлення емоційного та психічного здоров'я
	Locavorisme	французька	рух, що підтримує використання місцевої продукції та зменшення відстані, яку продукти подорожують від фермера до споживача
Сленг	TikTokker	англійська	людина, яка створює відео для платформи TikTok
	Zumped	англійська	опис ситуації, коли Вас залишає ваша романтична інтернет-знайома через Zoom або іншу відео-платформу
	Ghost kitchen	англійська	віртуальна кухня, яка не має залу для клієнтів, але займається приготуванням їжі для доставки
	Booktok	англійська	віртуальна спільнота читачів, створена в TikTok